

Stödmaterial för implementering av läns gemensam riktlinje egenvård

2024-08-15

Detta stödmaterial syftar till att stödja arbetet med att implementera läns gemensam riktlinje för egenvård. Materialet har tagits fram av arbetsgruppen som ansvarat för framtagandet av riktlinjen.

Vi vill uppmärksamma och rekommendera Folkhälsomyndighetens "Checklista för implementering med kvalitet" se <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/b4134ae1187a4578ba9712e67c2b7cc5/checklista-implementering-kvalitet.pdf> som ger stöd för implementering.

Användarinstruktioner

Det här bildspelet är framtaget som stöd och vägledning vid implementering av riktlinjen för egenvård

- Materialet är indelat i två delar
 - Del 1 introduktion till riktlinje för egenvård
 - Del 2 fördjupad information
- I bildspelets anteckningar finns fördjupad information till bilderna.
- Det är fritt att anpassa innehållet efter verksamhet och målgrupp.

Det här bildspelet innehåller information om länsgemensam riktlinje för egenvård. Materialet är tänkt att användas av dig som är chef för att kommunicera med dina medarbetare om den nya riktlinjen. Du kan använda bildspelet till exempel på arbetsplatsträffar (APT). I anteckningsfältet finns fördjupad information som du kan se som en vägledning i vad du kan berätta till bildspelet.

Anpassa innehållet efter din verksamhet

Innehållet är utformat för att så långt det är möjligt fungera både i VGR och för kommunerna, men innehållet kan behöva anpassas efter vem du vänder dig till.

Pågående arbete på Socialstyrelsen

Socialstyrelsen kommer att ta fram ett kunskapsstöd för egenvård. Detta planeras vara färdigt under 2025. Detta implementeringsmaterial kan komma att uppdateras eller ersättas av kunskapsstödet.

A teal-colored map of the West Coast region of Sweden, showing county boundaries. The map is centered on the text.

Del 1

Introduktion till riktlinje för egenvård

I del två av implementeringsmaterialet beskrivs processens olika delar.

I bild 13 och 14 beskrivs flödet, från bedömning till uppföljning.

Länsgemensam riktlinje syftar till att

- Tydliggöra huvudmännens ansvar för samverkan, bedömning, planering och utförande av egenvård.
- Säkerställa hög patientsäkerhet
- Verka för likvärdigt arbete i hela länet
- Ge stöd till verksamhet och personal

Utöver riktlinjen för egenvård finns också en framtagen rutin för målgruppen barn- och unga på korttidsvistelse enligt beslut LSS.

Parterna ansvarar för att riktlinjen fastställs i respektive huvudmans ledningssystem.

Om riktlinjen

- Riktlinjen gäller för samtliga kommuner i Västra Götaland och hälso- och sjukvårdsförvaltningarna i Västra Götalands Regionen, VGR, samt vårdgivare som respektive part har avtal med. Parterna ansvarar för att riktlinjen fastställs i respektive huvudmans ledningssystem
- Riktlinjen ska ge personal och verksamheter stöd i egenvårdsprocessen och främja hög patientsäkerhet
- Riktlinjen beskriver ansvar och samverkan mellan Västra Götalands regionen och länets 49 kommuner.
- Parternas gemensamma åtagande innebär att säkerställa att innehållet med tillhörande bilagor är kända i alla verksamheter av dem som berörs.

Uppföljning av implementering av riktlinje och rutin

Parterna har ett gemensamt ansvar för att följa upp den länsgemensamma riktlinjen för egenvård samt länsgemensam rutin för egenvård på korttids LSS.

Avvikelsehantering sker enligt överenskommelse mellan parterna

Första uppföljning av implementering av länsgemensam riktlinje planeras till januari 2025 inom uppdrag av vårdsamverkan.

Bakgrund – lagar och styrdokument

- Lagen om egenvård (2022:1250) trädde i kraft den 1 januari 2023 och definierar bestämmelser för egenvård.
- Egenvård definieras i Lag (2022:1250) om egenvård som en hälso- och sjukvårdsåtgärd som behandlande hälso- och sjukvårdspersonal, med legitimation eller särskilt förordnande, har bedömt att en patient kan utföra själv eller med hjälp av någon annan.
- **Socialstyrelsen** har beskrivit tillämpningen av lagen i [meddelandeblad Nr 1/2023](#).
- En egenvårdsbedömning är, till skillnad från utförandet av egenvård, hälso- och sjukvård enligt Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL. Det innebär att andra lagar och regler inom hälso- och sjukvårdens område också gäller vid egenvårdsbedömningar, exempelvis Patientsäkerhetslagen (2010:659), Patientlagen (2014:821) samt Patientdatalagen (2008:355).
- Vid egenvård omfattas inte den enskilde av regelverk som reglerar vårdskada eller patientskadeersättning enligt Patientskadelagen (1996:799).

Ny lagstiftning: regleringen i Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2009:6) om bedömningen av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård upphör och regleras istället i lagen om egenvård (2022:1250).

De bestämmelser i SOSFS 2009:6 som inte omfattas av den nya lagen har under åren sedan föreskriften infördes kommit till uttryck i andra författningar på hälso- och sjukvårdens område. Den nuvarande regleringen av patientsäkerhet, patientdelaktighet, samordning och planering är omfattande. Socialstyrelsen har därför bedömt att det inte främst är fler regler inom området som behövs, utan mer kunskap om gällande regelverk som är relevanta för området egenvård. Mot den bakgrunden har Socialstyrelsen beslutat att upphäva SOSFS

2009:6, vilken kommer ersättas av ett ännu ej framtaget Kunskapsstöd.

Kunskapsstöd beräknas klart under till 2025. Detta material kan komma att uppdateras i samband med att stödet publiceras.

Om egenvård

- Egenvård syftar till att ge patienten möjlighet att leva sitt liv utan täta kontakter med hälso- och sjukvården.
- Den behandlande legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen ansvarar för att bedöma om en åtgärd kan utföras som egenvård enligt relevanta lagar och författningar.
- Vilka åtgärder som kan utföras som egenvård är inte reglerat i lagen utan ska bedömas i varje enskilt fall, (mer exempel på bild 7 och 8).
- Egenvårdsbedömning skiljer sig från utförandet av egenvård och omfattas av lagar och regler inom hälso- och sjukvårdens område, inklusive patientskadelagen

Exempel på olika situationer för egenvård

Bedömd egenvård (ordinerad) och egenvård som individen själv utför i ett hälsofrämjande syfte

Den egenvård som är bedömd och ordinerad av hälso- och sjukvårdspersonal enligt lag om egenvård ska inte sammanblandas med andra sammanhang där begreppet egenvård används med delvis annan betydelse. Den enskilde kan också ta ansvar för egeninitierad egenvård.

Rekommenderad och egeninitierad egenvård

Den enskilde tar själv ansvar för sin egenvård, exempelvis genom att:

- Använda tjänst på 1177, egeninitierat program på stöd- och behandlingsplattformen, SoB
- Alkoholhjälpen, tobakshjälpen
- Köpa receptfria produkter på Apotek.

Egenvård av den enskilde eller vårdnadshavare

Den enskilde kan själv eller med hjälp av hjälp av närstående eller vårdnadshavare utföra egenvårdsinsatser

- Läkemedel, handräckning/påminnelse/praktisk hjälp med utförandet
- Stomivård, byte av stomiförband/påse ink. Tömning av stompåse
- Kateterskötsel byte uribag, koppla på/av förlängningspåse tillhörande uribag
- Digitala tjänster -våg med kopplad programvara som hjälper hjärtsviktpatienter till rätt läkemedelsdosering eller digital glukosmätare som hjälper diabetespatienter till korrekt medicinerings.

Egenvård med stöd av yrkesutövare

Den enskilde behöver praktisk hjälp att utföra egenvård av någon som gör det i sin yrkesutövning, exempelvis av personal som arbetar inom hemtjänst, korttidsvistelse, personlig assistans.

Exempel på åtgärder är de samma som i bilden till vänster, "egenvård av den enskilde eller vårdnadshavare".

Egenvård inom förskola, skola, fritids

Den enskilde får stöd av personal inom förskola, fritids eller korttidsvistelse med insatser.

Egenvårdsbeslut ska skrivas när den enskilde bedöms kunna ta ansvar för sin medicinska vård och behandling men har behov av praktisk hjälp av annan personal än legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal för att utföra åtgärden.

En patient kan ha ett behov av flera egenvårdsbedömningar, utförda av olika professioner och utifrån patientens kontext

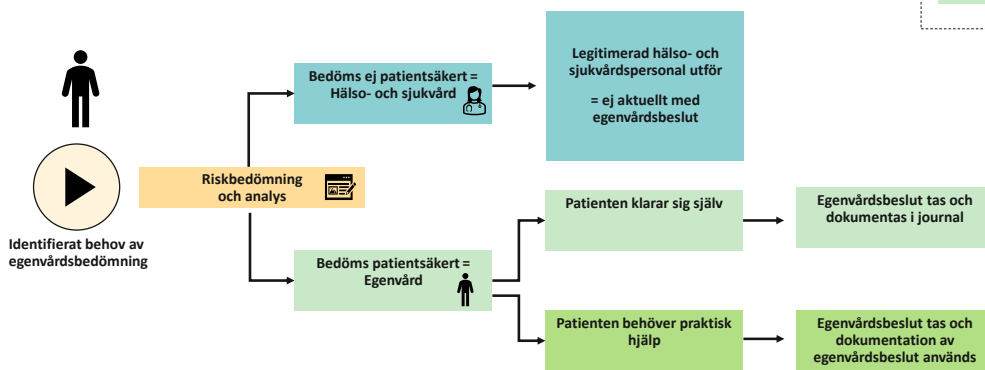
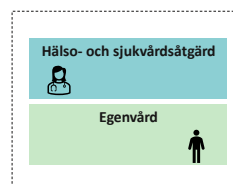
Utifrån den enskildes behov kan egenvårdsbedömningar behövas göras av olika behandlare utifrån vilken åtgärd som ska utföras och vem som ska utföra egenvården.

Exempel:

- Läkemedel, bedömd egenvård av läkare
- Avancerat träningsprogram, bedömd åtgärd av fysioterapeut
- Hjälpmedel förskrivna av arbetsterapeut, tex stårlullstol bedömd åtgärd av arbetsterapeut
- Såromläggning, bedömd åtgärd av sjuksköterska

Det kan finnas situationer när det finns behov att olika professioner stämmer av de olika bedömningarna av egenvårdsåtgärder.

Flödesschema för bedömning om en åtgärd kan vara egenvård eller hälso- och sjukvårdsåtgärd

Mer information

- Läs mer om Egenvård på vårdsamverkans webbsida [Egenvård - Vårdsamverkan i Västra Götaland \(vardsamverkan.se\)](https://www.vardsamverkan.se)

- [Länsgemensam Riktlinje för egenvård](#)
- [Bilaga 1 Riskbedömning och analys](#)
- [Bilaga 2 Dokumentation Egenvårdsbeslut](#)
- [Länsgemensam rutin för hälso- och sjukvårdsåtgärder som är bedömd att kunna utföras som egenvård för barn och unga på korttidsvistelse LSS.](#)

Del 2

Process för bedömning, beslut och uppföljning av egenvård

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

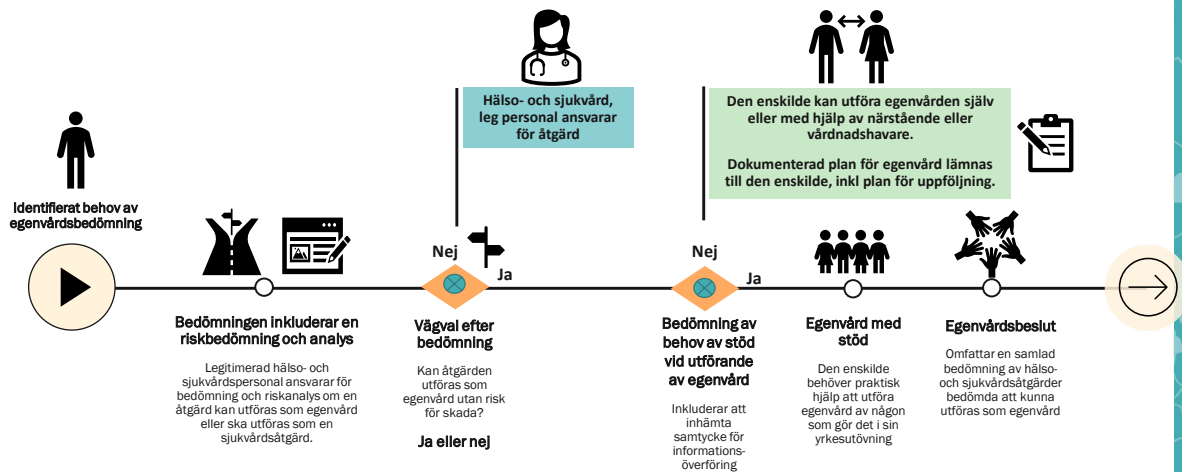
VästKom

12

I del två av implementeringsmaterialet beskrivs processens olika delar.

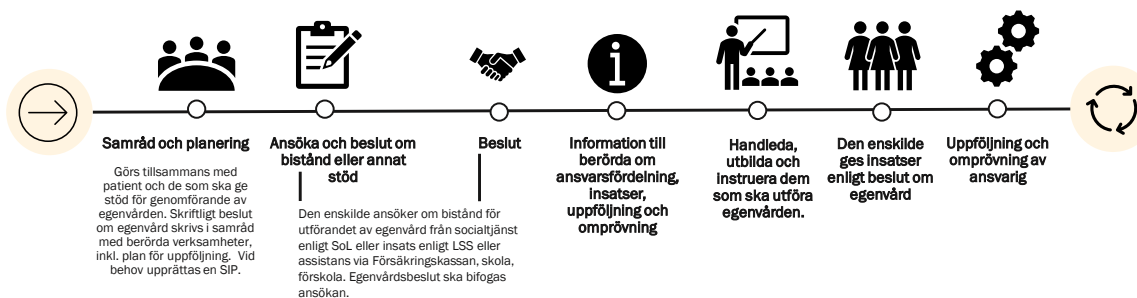
I bild 13 och 14 beskrivs flödet, från bedömning till uppföljning.

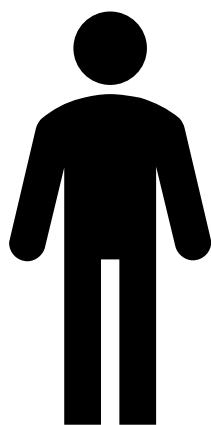
Process för bedömning, planering och uppföljning av egenvård, bild 1 av 2

Varje steg i processen beskrivs i nedanstående bilder.

Process för bedömning, planering och uppföljning av egenvård, bild 2

Identifierat behov av egenvårdsbedömning

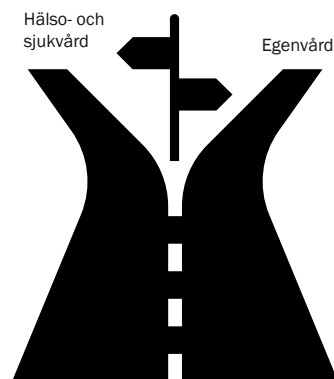
Vilka hälso- och sjukvårdsåtgärder som kan utföras som egenvård är inte reglerat i lagen utan ska bedömas individuellt och efter den enskildes behov och förutsättningar.

Egenvård syftar till att underlätta och ge patienten förutsättningar för ett mer självständigt liv, där denne inte blir beroende av hälso- och sjukvårdens insatser. Grunden är att den enskilde/ patienten själv ansvarar för sin egenvård för att den ska kunna bedömas.

Det är behandlande hälso- och sjukvårdspersonal, med legitimation eller särskilt förordnande, som bedömer om den egenvård att en patient kan utföra själv eller med hjälp av någon annan.

Egenvårdsbedömning

Det är den behandlande legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen som inom sitt ansvarsområde ska bedöma om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård i enlighet med relevanta lagar och författningar.

Egenvårdsbedömning / bedömning av egenvård

Det är den behandlande legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen som inom sitt ansvarsområde ska bedöma om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård i enlighet med relevanta lagar och författningar. Bedömningen ska utformas och genomföras i samråd med patienten och/eller patientföreträdare och ska utgå ifrån patientens behov, förutsättningar och hela livssituation.

Vid bedömning av egenvård som utförs med stöd av vårdnadshavare, närstående eller någon som gör det i sin yrkesutövning ska förutsättningar för den som utför egenvård bedömas.

En patient kan ha behov av flera egenvårdsbeslut. Egenvårdsbedömningar kan därför behövas göras av olika behandlare utifrån vilken åtgärd som ska utföras och befintliga förutsättningar för utförande.

LÄS MER

[Rutin för samtycke till informationsöverföring mellan samverkande hälso- och sjukvård och/eller socialtjänst](#)

Riskbedömning och analys

- Riskbedömning och analys ska göras i samråd med patienten och ska säkerställa att hälso- och sjukvårdsåtgärden kan utföras på ett patientsäkert sätt som egenvårdsåtgärd.
- En hälso- och sjukvårdsåtgärd får inte bedömas som egenvård om riskanalysen visar att det finns allvarlig risk för att patienten skadas.
- Riskbedömningen omfattar:
 - Identifiera risk
 - Värdera och mäta risk, sannolikhet för inträffande och konsekvens av skada om risken löper ut
 - Hantera risk genom riskreducerande åtgärder
 - Följa upp risk
 - Riskanalysen ska dokumenteras i journal

Mer information

I Socialstyrelsens handbok [Din skyldighet att information och göra patienten delaktighet](#) finns mer att läsa.

Riskbedömning och analys

Patientsäkerhetslagen (2010:659) är styrande vid egenvårdsbedömning.

En riskbedömningen ska visa om ansvaret för den aktuella hälso- och sjukvårdsåtgärden kan utföras på ett patientsäkert sätt, genom att läggas på den enskilde/ patienten, även om denne behöver praktisk hjälp av annan.

Samråd ska genomföras med den verksamheten som ska genomföra egenvården. Syftet är att ta reda på om den eller de som ska hjälpa till med egenvården kan utföra åtgärden på ett säkert sätt.

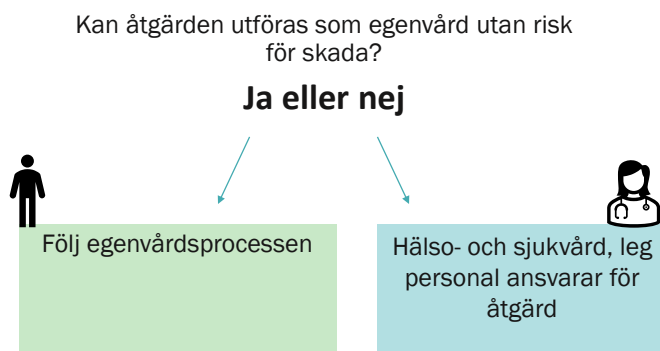
Det finns ingen åtgärd som är helt utan risk, men risken ska värderas och hanteras.

En hälso- och sjukvårdsåtgärd får inte bedömas som egenvård om riskanalysen visar att det finns allvarlig risk för att patienten skadas.

LÄS MER

Som stöd kan ”Mall riskbedömning och analys” se bilaga 1 användas.

Bedömning av om åtgärden ska utföras som egenvård eller som en hälso- och sjukvårdsåtgärd

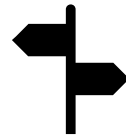

Vad som bedöms som egenvård respektive hälso- och sjukvård kan inte anges generellt, utan beror på omständigheterna för varje enskild person i varje enskild situation och förhållande.

En åtgärd kan vara hälso- och sjukvård vissa veckodagar eller vissa tider på dygnet och egenvård vid andra tider. En åtgärd kan också bedömas som egenvård när närstående utför den, men som hälso- och sjukvård när den enskilde/patienten vistas i dagverksamhet (SOL) eller daglig verksamhet (LSS). Bedömningen beror på i vilken situation den enskilde/ patienten kan få hjälp med egenvård på ett säkert sätt.

I de situationer och förhållanden när en aktuell åtgärd bedöms som hälso- och sjukvård ska den utföras av hälso- och sjukvårdspersonal (Enligt patientsäkerhetslagen kan hälso- och sjukvårdspersonal i vissa fall delegera en hälso- och sjukvårdsuppgift till annan personal. Detaljerade regler kring delegeringen finns i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SOSFS 1997:14 om delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård och tandvård.

Bedömning av behov av stöd vid utförande av egenvård

Olika typ av stöd

Egenvård med stöd

Den enskilde behöver praktisk hjälp att utföra egenvård av någon som gör det sin yrkesutövning

Den enskilde kan utföra egenvården själv eller med hjälp av närstående eller vårdnadshavare

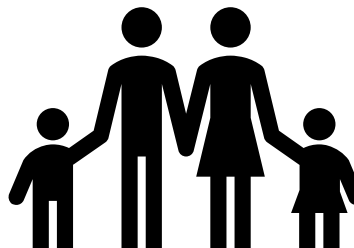
Grunden är att patienten själv ska kunna ansvara för sin egenvård. Men ibland behövs hjälp och stöd för utförandet, exempelvis av närstående eller någon som gör det i sin yrkesutövning.

En förutsättning är att den som gör egenvårdsbedömningen bedömer att den närstående kan utföra åtgärden på ett säkert sätt. Närstående till en vuxen person har ingen skyldighet att utföra insatser som egenvård. Inget hindrar dock att en närstående hjälper till med egenvård om den enskilde/patienten och den närstående är överens om att det är en bra lösning.

Förutsättningen är att den som bedömer egenvården efter en riskanalys anser att egenvården kan utföras på ett säkert sätt.

Egenvård där vårdnadshavare utför hälso- och sjukvårdsåtgärderna

- Vårdnadshavarens ansvar för egenvård
 - Under barnets uppväxt förväntas det i föräldrarollen att utföra egenvård som är förenligt med omvårdnadsansvaret. I vissa fall kan vårdnadshavare med stöd av hälso- och sjukvården förvärva kompetens som gör det möjligt att hälso- och sjukvårdsåtgärder kan utföras som egenvård.
- Ordinatören samråder med vårdnadshavare och riskbedömer utifrån deras förmåga
- Ordinatören ansvarar för utbildning till vårdnadshavare samt uppföljning.

I föräldrabalken regleras vårdnadshavarens ansvar för barnets rätt till tillsyn, omvårdnad och trygghet. Under barnets uppväxt förväntas det i föräldrarollen att utföra egenvård som är förenligt med omvårdnadsansvaret. I vissa fall kan vårdnadshavare med stöd av hälso- och sjukvården förvärva kompetens som gör det möjligt att hälso- och sjukvårdsåtgärder kan utföras som egenvård.

Föräldrar ansvarar för att hjälpa sina barn med egenvård under förutsättning att egenvården kan ske på ett säkert sätt. Egenvården måste bedömas för var och en av de berörda verksamheterna där barnet eller eleven vistas. När ett barn börjar eller byter skola, eller får en insats från socialtjänsten, måste en ny bedömning av egenvården göras utifrån de nya förutsättningarna. För en korrekt bedömning ska samråd ske med föräldrarna, skolan eller socialtjänsten (den verksamhet som ska hjälpa till med Egenvården).

För barn- och unga är det särskilt viktigt att beakta att en åtgärd kan bedömas olika utifrån riskbedömning och analys beroende på i vilket sammanhang egenvården ska

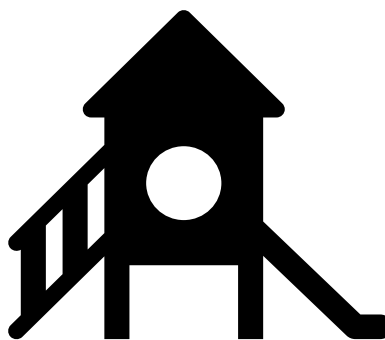
utföras i. En åtgärd kan bedömas som egenvård när föräldrar eller närstående utför den men kan räknas som hälso- och sjukvård när barnet befinner sig i skolan eller på till exempel ett korttidsboende. Skolan ansvarar för att eleverna får hjälp med sin egenvård, till exempel att ta sina läkemedel

Förskola, skola och fritids ansvar för egenvård

- Stöd med egenvård kan utföras av förskole-, skol- eller fritidspersonal som är ansvarig huvudman enligt skollagen

Läs mer på Skolverkets hemsida:

- <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/egenvard-i-forskola-skola-och-fritidshem>

Egenvård där personal inom förskola, skola, fritids eller korttidsvistelse ska utföra hälso- och sjukvårdsåtgärderna

- Samråd och riskbedömning görs tillsammans med patient
- Ordinatören samråder med ansvariga för verksamheten och gör riskbedömning utifrån deras förutsättningar
- Ordinatören ansvarar kontinuerligt för utbildning av personal, i den utsträckning som krävs
- Vårdnadshavare kan inte överlämna sitt egenvårdsbeslut till verksamheten. Vid behov av egenvård av annan utförare krävs en ny egenvårdsbedömning.
- Vid justering av läkemedelsdos, som justeras i läkemedelslista behöver inte nytt egenvårdsbeslut skrivas. Viktigt med informationsöverföring kring justeringen.

Egenvårdsbeslut

- En samlad bedömning av hälso- och sjukvårdsåtgärd som bedömts utföras som egenvård
- Individuell bedömning av egenvårdsförmåga
- Egenvårdsbeslutet utgör ett underlag och stöd till utföraren, så att åtgärden kan utföras patientsäkert.

Egenvårdsbeslut ska skrivas när den enskilde bedöms kunna ta ansvar för sin medicinska vård och behandling men har behov av praktisk hjälp av annan personal än legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal för att utföra åtgärden.

Dokumentation av egenvårdsbeslut

- Egenvårdsbeslutet ska dokumenteras i patientens journal
- Dokumentationen ska omfatta de uppgifter som framgår i blankett - [Dokumentation av egenvårdsbeslut](#), bilaga 2.
- Den enskilde/ patienten ska få en kopia av egenvårdsbeslutet. Vid ansökan om bistånd eller annat stöd ska egenvårdsbeslutet bifogas ansökan.

Blankett för dokumentation av egenvårdsbeslut. Dokumentet innehåller fält för patientens namn, patientens personnummer, en lista över egenvårdstjänster med kryssrutor, kommentarer och startdatum. Logotyperna för Västra Götalandsregionen och VästKom är synliga i övre delen av dokumentet.

Dokumentation av egenvårdsbeslut

Egenvårdsbeslutet ska dokumenteras i patientens journal och ska omfatta de uppgifter som framgår i blankett ”Dokumentation av egenvårdsbeslut”, bilaga 2. Den enskilde/ patienten ska få en kopia av egenvårdsbeslutet. Vid ansökan om bistånd eller annat stöd ska egenvårdsbeslutet bifogas ansökan. Utan egenvårdsbeslut kan inte bedömningen om rätten till insats göras och ansökan avslås.

Om den enskilde behöver praktisk hjälp att utföra egenvård av någon som gör det i sin yrkesutövning krävs samordning med utförande verksamhet.

Den enskilde/ patienten ska få en kopia av dokumentationen på egenvårdsplaneringen. Vid ansökan om bistånd eller annat stöd ska egenvårdsbeslutet bifogas ansökan. Utan egenvårdsbeslut kan inte bedömningen om rätten till insats göras och ansökan avslås.

Samråd, samordning och information

- Patienten behöver information för att kunna vara delaktig. Därför behöver patienten få god och anpassad information om sin egenvård och eventuella risker
- Den behandlande legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen ansvarar för att en planering görs i samråd med patienten och den/de som ska hjälpa till att utföra egenvården.
- Vid behov ska en plan för utbildning tas fram tillsammans med utförare av egenvård.

Informationen i egenvårdsplaneringen ska vara individuellt anpassad och den som lämnar informationen ska försäkra sig om att patienten eller dess företrädare har förstått den lämnade informationen (3 kap. patientlagen (2014:821) PL).

Vid upprättandet av egenvårdsbeslutet kan bedömningen och planering behöva ske i flera steg. Om den enskilde behöver praktisk hjälp att utföra egenvård av någon som gör det i sin yrkesutövning

krävs samordning med utförande verksamhet.

Den behandlande legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen ansvarar för att en planering görs i samråd med patienten och den/de som ska hjälpa till att utföra egenvården. Samråd måste ske med hänsyn till regler om sekretess och tystnadsplikt. Den behandlande legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen ansvarar för att en planering görs i samråd med patienten och den/de som ska hjälpa till att utföra egenvården. Vid behov ska en plan för utbildning tas fram tillsammans med utförare av egenvård.

Vid behov av samordning av insatser ska en Samordnad individuell plan (SIP) upprättas enligt läns gemensam riktlinje.

LÄS MER

<https://www.vardsamverkan.se/omraden/samordn>

ad-individuell-plan-sip/Länsgemensam riktlinje för
Öppenvårdsprocessen i Västra Götaland

Ansökan och beslut om bistånd eller annat stöd

- Vid behov av hjälp med att utföra egenvård kan den enskilde ansöka om stöd enligt Socialtjänstlagen (2001:453), SoL eller Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), LSS.
- Ansökan om personlig assistans görs till Försäkringskassan.
- Stöd med egenvård kan också ges av förskole-, skol- eller fritidspersonal som då är ansvarig huvudman enligt skollagen.
- Vid ansökan om bistånd eller annat stöd ska egenvårdsbeslutet bifogas ansökan. Utan egenvårdsbeslut kan inte bedömningen om rätten till insats göras och ansökan avslås.

Vid behov av hjälp med att utföra egenvård kan den enskilde ansöka om stöd enligt Socialtjänstlagen (2001:453), SoL eller Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), LSS. Ansökan om personlig assistans görs till Försäkringskassan. Det är den enskilde/ patienten själv som måste ansöka om stöd för egenvård. Kommunen kan avslå ansökan om det bedöms att behovet kan tillgodoses på annat sätt än genom bistånd. Biståndsbeslut som innebär ett avslag på ansökan kan överklagas till förvaltningsrätten. Om en legitimerad yrkesutövare har bedömt att en hälso- och

sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård kan den enskilde/patienten inte kräva att få åtgärden utförd i form av hälso- och sjukvård, även om kommunen har fattat ett beslut om att avslå ansökan om bistånd. I de fall bistånd avslås kan dock en ny bedömning från den legitimerade behandlande yrkesutövaren utifrån den nya situationen behövas.

Stöd med egenvård kan också ges av förskole-, skol- eller fritidspersonal som då är ansvarig huvudman enligt skollagen. Vid stöd med egenvård gäller lagar och regler inom ovanstående områden.

Huvudman som ansvar för utförande ska skyndsamt säkerställa förutsättningar och handlägga ansökan om hjälp med egenvård. Fram tills att egenvårdsbeslutet kan verkställas av utföraren ansvarar hälso- och sjukvården för åtgärden.

Handleda och instruera den som ska utföra egenvården

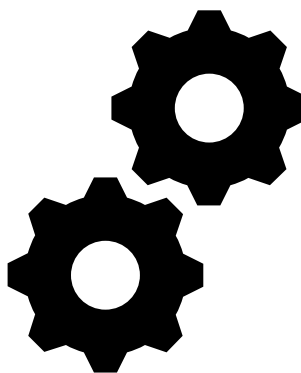
- Behandlande legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen ska bedöma om de personer som ska utföra egenvården har tillräcklig kunskap och kompetens och förutsättningar för att utföra åtgärden patientsäkert.
- Legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen ansvarar för att vid behov ge detaljerade skriftliga instruktioner, utbildning eller information till den/de som ska utföra åtgärden.

Information och utbildning kan behöva ges vid flera tillfällen.

Uppföljning och omprövning av egenvårdsbeslut

- Bedömd egenvård är inte längre hälso- och sjukvård
- Vid stöd med egenvård gäller lagar och regler inom verkställande lagrum
- Informationen i egenvårdsbeslutet ligger till grund för insatserna
- Det är den hälso- och sjukvårdspersonal som fattat beslut om egenvård som har uppföljningsansvaret och som regelbundet och vid förändrade förutsättningar ska ompröva sitt beslut.
- Utföraren av egenvårdsåtgärd ansvarar för att återkoppla till ansvarig behandlare vid förändrat hälsotillstånd, förändrade förutsättningar eller identifierade risker för skada hos den enskilde.

Det är den hälso- och sjukvårdspersonal som fattat beslut om egenvård som har uppföljningsansvaret och som regelbundet och vid förändrade förutsättningar ska ompröva sitt beslut. Uppföljningsansvaret kan inte överlåtas till annan vårdgivare utan att behandlingsansvaret övertas av annan behandlingsansvarig, vilket förutsätter acceptans hos mottagaren.

Det är den som utför egenvårdsåtgärd som ansvarar för att återkoppla till ansvarig behandlare vid förändrat hälsotillstånd, förändrade förutsättningar eller identifierade risker för skada hos den enskilde.

Om den enskilde drabbats eller utsatts för risk att drabbas av skada i samband med utförandet av egenvården ska beslutet omprövas och en ny bedömning göras.

Avvikelser

Avvikelser i samverkan

- Om den enskilde drabbas av eller utsätts för risk att drabbas av skada på grund av bedömningen om egenvård, ska det upprättas en avvikelseanmälan i enlighet med läns gemensam rutin för avvikelshantering. Utredas av behandlingsansvarig och ställning tas till anmälan enligt lex Maria.

Avvikelser vid utförande av egenvård

- Om den enskilde utsätts för risk för skada eller skada vid utförandet av en egenvårdsbedömd åtgärd, av någon som gjort det i sin yrkesutövning, ska det rapporteras som avvikelse enligt lokal rutin. Vid allvarligt missförhållande, eller risk för allvarligt missförhållande anmäls och utreds avvikelser enligt föreskriften för Lex Sarah, SOSFS 2011:5.

Avvikelser i samverkan

Information till patienten

Det finns en gemensamt framtagna information som riktar sig till mottagare av egenvårdsbeslut.

Informationen kan anpassas utifrån verksamhetens behov.

Underlaget finns att hämta på [länk](#)

